

„Barátja van itt mindenkinek”

Mindent másképpen lát, aki szereti a művészeteket — mondta Szabó István Zoltán, aki tíz éve a Szegedi MÁV Hazánk Munkáskörösének tagja. Vajon mit jelent ez közelebből? Hogyan vélekednek a művészetek emberformáló hatásáról az öntevékeny együtteseknek a tagjai, főként munkások, akik a Vasutasok Szakszervezete Petőfi Sándor Művelődési Házában hetente többször találkoznak — immár 23 éve?

A kórus, a fúvós- és szimfonikus zenekar negyedszázadnál jóval nagyobb múltat tekinthet vissza, hiszen az előbbi 1889-ben, az utóbbi 1917-ben alakult, 1948 az újraszervezésük, ugyanakkor a képzőművész kör alakulásának dátuma. Mi tarthatja össze ennyi ideje azokat az embereket, akik a napi nyolc óra munka után éppoly fáradtak, mint mások?

zatvállalásról, eredményekéről. Ezúttal mindez elmaradt. Pedig igazán nem a legjobb feltételek között dolgoznak, és a körök működésének valóban feltétele a tagok áldozatvállalása. Ők mégis másféle dolgokról beszéltek. Arról például, mennyi barátja van itt mindenkinek. Amióta Szőke Győző, Szekfű János, Drégelyi József, Kerényi Mária és mások elhatározták, alakuljon képzőművész, segítsen a vasutasoknak, hogyan kell létrehozni, még inkább meglátni a szépet — azóta az idő komoly eredményeket is hozott. Számtalan kiállítás, amelyeket láttak a barátok és ismerősök, itthon, vidéken, sőt külföldön is. Szaporodtak az érdeklődők, az értők. Barátok mindenféle, akikkel megvan a közös téma. Ugyanígy találkoztak a hangversenyeken, kóruskoncerteken, országvilág többi énekesével, zenészeivel és a hallgatókkal. Szóba került az is, hogy az idő múlásával — nagy tanulások, készülődések, aztán bemutatkozások és fellépések után — észrevehetően változtak, más embereké váltak. Erősen gondolkodott, ahogy kereste a szavakat egyikük, végül azt mondta: „Finomabbak lettek az emberek. Nem teszi a másik elé a lábát, aki szereti a művészetet.” Baj éri vagy öröm valamelyiküket, ott vannak náluk a többiek — mondták még, és mesélte az énekkaros, hogy idegenkedett a kiállításától, egyszer mégis elment, a kör egyik alapító tagjának, Bede Istvánnak a

műveit látta, azóta rendszeresen jár.

Arról a bizonyos áldozatról Erdős János, a karnagy ejtett szót, aki 1957 óta vezeti a kórust. Rádiófelvételen, országos versenyeken igényes műveket kell bemutatni, az idősebbek nehezen tanulják a szövegeket, sokan a kottaolvasással is hadilábon állnak, fáradtak. De rendkívül az igyekezettük, a türelmük és az igényességük, maguk követelik: ezt még egyszer próbáljuk, itt nem megy jól. Idő és fáradság ilyenkor nem számít. És másnap a munkahelyen pontosan azok a leginkább lelkiismeretesek, akik este a próbán sem elégedtek meg a fél sikerrel. Tóth Bacsó Lajos, a zenekar és Cs. Pataj Mihály, a képzőművészeti kör vezetője is ki tudja választani: ki az, akire a munkahelyen mindig lehet számítani.

Apróságok? Mellékes dolgok, amelyekről beszélgetünk? A jubileum olyan ünnep, amikor a konkrét, könyvnyen megfogható, kimutatható eredményeket is felsorolják. Értékmérők és tanulságok az adatok, dátumok is, mikor, hol volt kiállítás, hangverseny, mit nyertek, hogyan becsülték szakértők a produktumot. Nehezebb mérni, néha becsülni is az igényt, a tennikarát, a lelkesedést, a valódi áldozatot. Még nehezebb a hatást, ami mindezek által az embert éri — és alakítja.

A Vasutasok Szakszervezete Petőfi Sándor Művelődési Ház jubileumi megemlékezést és hangversenyt rendez öntevékeny művészeti csoportjai megalakulásának, illetve újjáalakulásának évfordulóján holnap, pénteken este 6 órakor. Ünnepi megemlékezést mond Acsai Mihály, a Vasutasok Szakszervezete Területi Bizottságának titkára. A hangversenyen közreműködik a Hazánk Munkáskörös (vezényel Erdős János és Erdősné Fagler Erika), a vasutas fúvós- és vonózenekar, vezényel Tóth Bacsó Lajos), a DEMASZ Erkel Ferenc Kórusa (vezényel Joó Ete) és a Vasutasok Szakszervezete Központi Ének-, Zene- és Képzőművészeti Iskola vegyeskara (vezényel Fűrjes Lajos).

Sulyok Erzsébet

Több lehetőség a munkásfiatalok továbbtanulására

Válaszol az illetékes

Lapunk október 15-i számában cikket közöltünk a szakmunkások középszkolai továbbtanulási lehetőségeiről. Csak a fele méz címmel. Írásunkra válaszolt Forgó Pál, a városi tanács művelődésügyi osztályának vezetője. Válaszát az alábbiakban adjuk közre.

A szakmunkások hároméves szakközépiskolájában az oktatás az idén indult meg először. Tehát sem beiskolázási, sem oktatási tapasztalatokkal nem rendelkezünk, ezért ebből az új fajta képzésből eredetileg egy osztály indítását terveztük. Az iskolatípus iránti érdeklődés felmérésére semmiféle lehetőség nem volt, mivel az indításhoz szükséges minisztériumi engedélyt csak augusztusban kaptuk meg. A jelentkezők nagy száma miatt azonban a tervezett egy osztállyal szemben mégis két első osztályban kezdődött meg a tanítás a szakmunkások hároméves szakközépiskolájában, amely egyébként a Rózsa Ferenc Szakközépiskolában működik. Az indítás időszakában tényleg voltak pénzügyi nehézségek, ezért nem került felvételre valamennyi jelentkező, csak körülbelül 80 fő.

Azóta már intézkedtünk a kimaradottak pótlólagos felvételére. A költségvetési hiány pótlásáról a tanács szervek ugyanis már október első napjaiban gondoskodtak. A pótlólagos felvételek október hó végére le is záródtak. Ennek következtében négy első osztályban folyik jelenleg az oktatás a szakmunkások hároméves szakközépiskolájában.

A teljes igazsághoz pedig feltétlenül hozzátartozik az a tény is, hogy a szakmunkások hároméves szakközépiskolájában a szakmunkások középszkolai továbbtanulásának csak egyik formája. Az említett iskolatípuson kívül Szegeden a dolgozók középiskolájának még mintegy 30 első osztályába (gimnáziumba és szakközépiskolába) iratkozhattak be az idén szakmunkások és más dolgozók. Az 1974-75. tanévre ebbe a 30 első osztályba a beiratkozottak száma az 1800-at meghaladta. Az 1800 első osztályból szakmunkás-képesítéssel rendelkezik mintegy 1100 fő. Egyébként az idén a szegedi középiskolák esti és levelező tagozatainak összesen 4350 felnőtt tanuló, ebből 2300-nak van szakmunkás képesítése.

A szakmunkások hároméves szakközépiskolájának körülményeiről el kell mondanunk még, hogy ide alig jelentkeztek az idén végzett ifjak közül. A jelentkezettek zöme korábban végezte el a szakmunkások középszkoláját. Ez a körülmény érthető, ugyanis az ifjú szakmunkások jelentős része elsősorban a dolgozók kétéves szakközépiskolájába jelentkeztek és nyertek felvételt. Számuk e tanév elején 130 fő volt. Ez a továbbtanulási forma számukra jelenleg kedvezőbb, mint bármely más.

Megemlíthjük még, hogy az ifjú szakmunkásoknak egyéb kedvezményezett továbbtanulási lehetőségük is van. Így többek között jelentős számban iratkozhatnak be az emelt szinten végzők külföldi vizsga nélkül a megfelelő szakágazatú négyéves szakközépiskolák esti és levelező tagozatainak harmadik osztályába. Különböző vizsga letétele után pedig a dolgozók gimnáziumának II. és III. osztályába kérhették felvételüket az A és B tagozaton végzők egyaránt. Mint látható, a fiatal szakmunkások többféle továbbtanulási lehetőség között válogathattak az idén is Szegeden.

Tanácskoztak a postás szocialista brigádvezetők

Tegnap, szerdán délelőtt Szegeden, a Postás Művelődési Otthon színháztermében tartották meg a soron következő postás szocialista brigádvezetők tanácskozását, melyet Keresztes Mihály, a Postások Szakszervezete területi tanácsának titkára nyitott meg.

A tanácskozásra, a szegedi Postaigazgatóság területéről — Bács-Kiskun, Csongrád és Békés megyékből — csaknem 300 postás szocialista brigádvezető jött el.

Először Rózsa István, a Szegedi Postaigazgatóság vezetője beszámolt be azokról az eredményekről, amelyeket a brigádmozgalmak fejlesztésében az elmúlt egy esztendőben elérték, továbbá a munkaversenyben, a szolgáltatások fejlesztésében, az újtásokban, a politikázás és a művelődés tekintetében. A kongresszusi versenyhez a brigádok 70 százaléka csatlakozott. Vállalásaik egy része túltérjed a munkahelyi feladatokon, város- és községpolitikai tennivalókat tartalmaz.

Dr. Viski Dániel, az igazgatóság helyettes vezetője az igazgatóság gazdasági eredményeiről adott számot, melyek — az év első 9 hónapját tekintve — kedvezőbbek a tavalyinál. Ezután Csetényi István, a Postások Szakszervezete területi tanácsának munkaverseny-felelőse szólt a brigádok mind inkább kibontakozó, igen hasznos tevékenységéről és az ezzel kapcsolatos aktuális tennivalókról.

Az előadásokat követő vitában 17-en mondták el véleményüket. Közük Piroskai István a posta vezérigazgatóság, valamint Cser István, a Postások Szakszervezete Központi Vezetősége képviselőjében kért szót.

A tanácskozás befejezésekor kitérteket és jutal-

makat adtak át. A Szakszervezeti munkáért kitüntetést kapta Csetényi István. A brigádvezetők közül Kiváló dolgozó címmel tüntették ki: Bécsi Mihályt (Hódmezővásárhely), Horváth Lászlót (Derekegyház), Katona Józsefet (Szeged), Kenderesi Jánost (Mindszent), Kiss Pétert (Szeged) és Korom Dezsőt (Szeged).

Százezer köbméter metán szabadult fel a zobáki gázkitörésnél

A sérültek nagyobb része elhagyhatja a kórházat

A komlói Zobák-aknán kedden délelőtt történt súlyos gázkitörés körülményeiről dr. Ebinger József, az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség főmérnöke, a vizsgálat vezetője adott tájékoztatást az MTI munkatársának. Elmondotta, hogy a Zobák-bánya 12-es telepén olyan helyen következett be a váratlan, nagy erejű gázkitörés, ahol ilyen jelenség eddig még nem fordult elő. Fejtéselőkészítéssel dolgoztak az emberek. A kemény szén miatt robbantani kellett, nyomban ezután történt a gázkitörés, amelynek erejére jellemző, hogy mintegy 400 köbméter szén, fedőközetet dobott ki, és negyven méter hosszúságban megtöltötte a vágatot. Előzetes becslés szerint több mint 100 ezer köbméter metán szabadult fel, ami több bányatérseget árasztott el.

A nyomban megindult mentésben példásan vették ki részüket a zobáki bányá-

mentők. Segítségükre siettek a Kossuth-bányai és a pécsi központi bányamentő-állomás osztagai is. Az elvonuló szennyezett légáramban tartózkodók közül heten vesztették életüket és 24-en kaptak a komlói kórházba. A legújabb tájékoztatás szerint a sérültek állapota olyan mértékben javult, hogy öt bányász kivezetélével a többiek a szerdai napon elhagyhatták a gyógyintézetet.

Zobákon az emberek kimentése után helyreállították a szellőztetést. A bánya azon részében, amelyet nem érintett a természeti csapás, még kedden délután megindult a munka. Azt a fejtést, amelynek levegőjét metán szennyezte, szerdán ugyan csak visszaadták a termelésnek. Csak abba a külön szellőztetési vágatba nem hatolhatnak be egyelőre, ahol a metán kiszabadult. A kitörés helyén, a vágatba dobott nagy mennyiségű készletből még mindig olyan mértékben áramlik a

metán, hogy a vágatot elzáró anyagok kitakarítását nem lehet megkezdeni. A műszakiak keresik a megoldást a szellőztetés javítására, hogy az útban levő szén- és kötőanyag elszállítás után bejuthassanak a gázkitörés helyére. Ezután kerülhet csak sor a vizsgálati bizottság helyszíni szemlájére.

Garamvölgyi János, a Mecseki Szénbányák igazgatója szerdán délután tájékoztatta a sajtó képviselőit a zobáki helyzetről. Elmondotta, részben a gázkitörés sújtotta bányatérsg rendbehozatalán, részben a napi termelőmunkában dolgoznak.

Az életüket veszített dolgozók hozzátartozóit a vállalat segélyben részesítette. Minden elhunyt éves keresetének háromhavi átlagát kapták. Ezen túlmenően a vállalatok tartaléksejéből is juttattak a szerencsétlenül járt bányászok családjának.

Úttörővezetők megbeszélése

Az Úttörővezetők Csongrád megyei Tanácsa az Ifjúsági Házban tartott megbeszélést tegnap, szerdán. Az úttörőmozgalom helyzetéről, a megyei úttörőelnökség munkájáról tanácskoztak a részt vevők.

Az Úttörővezetők Csongrád megyei Tanácsának ülését megválasztották a tanács elnökségének új tagjait is: Veszényi Lászlót, a maki városi úttörőelnököt, Vidéki Ferencet, a megyei tanács csoportvezetőjét, Szalai Jánosné, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola KISZ végrehajtó bizottságának szervező titkárát és Bárdos Klárát, a megyei úttörőelnökség titkárát.

A KMP egyik alapítójáról

Emlékezés Rabinovics Józsefre

Rabinovics József, az internacionalista harcos, a KMP alapító tagja, a Tanácsköztársaság tevékeny agitátora 90 évvel ezelőtt, 1884. november 14-én született. Odesszából költözött szülei Magyarországra. Aranyműveltségű, majd munkásbiztosítási tisztviselőként dolgozott. A munkásmozgalommal korán kapcsolatba került, még huszéves kora, amikor tagja lett a Szociáldemokrata Pártnak.

Besorozták, s 1914-ben, az első világháborúban, cári fogságba került. De itt is tevékeny, a csitai, a tomszki, majd az omszki hadifogolytáborban végez politikai felvilágosító munkát. 1917 szeptemberében bekapcsolódik a tomszki forradalmi hadifogoly-szervezet munkájába. A hadifoglyok közül sokan — így Kun Béla, Ligeti Károly, Pór Ernő, Rabinovics József — a bolsevikokhoz csatlakoztak. Ligeti így ír erről: „11 óra, éjjel. Most jöttem meg az elvtársak közül, akik egy másik barakkban szoktak gyülekezni, ahol az orosz forradalomról, a mi leendő forradalmunkról van szó minden este 5-től 11-ig. És mi, mindnyájan bolsevikok vagyunk, s bolsevik embereket fogunk hazavezetni...”

A tomszki forradalmi szocialista kör nemcsak magyarokból állt — soraikban csehek, osztrákok is találhatók. Az antimilitarizmus és a Habsburg-ellenesség, amely kezdettől összefűzte őket, új tartalommal, a marxizmus tudományos világnézetével gazdagodott. Rabinovics József jól beszélt oroszul, s ezért nagy szerepet töltött be a tomszki szociáldemokratákkal (bolsevikok és mensevikek itt még egy pártser-

vezetkez tartoztak) való kapcsolat megteremtésében. Rabinovics már mint a Bolsevik Párt tagja, 1918-ban Omszkba érkezett pártmunkára. Itt — Ligeti Károllyal, Somlay Józseffel együtt — beválasztották az omszki városi szovjetbe is.

1918 áprilisában részt vett a moszkvai országos hadifogoly-kongresszuson. Erről így ír a Forradalom című hetilapban:

„Hadifoglyok országos kongresszusa! Ez megint valami, ami a történelemben nem volt, amit az orosz forradalom vetett felszínre. A cárizmus idején még megvetett és gyűlölt „ellenség”, az aki nem is olyan régen konvoj nélkül még az utcára sem mehetett volna, 10 napi utat szabadon tesz meg, országos kongresszust tart, több joggal és szabadsággal bír, mint vérvél áztatott szülőföldjén...”

1918 novemberében ült össze Moszkvában a Magyarországról származott, volt hadifoglyok, kommunista konferenciája. A konferencia határozata értelmében kisebb csoportokban elindultak Magyarországra a hadifoglykommunisták vezetői: köztük Kun Béla, Karikás Frigyes, Münnich Ferenc társaságában Rabinovics József is. Már itthon, megalakították a Kommunista Magyarországi Pártját (1918. november 24-én), és megválasztották a Központi Bizottságot, amelynek tagja lett Rabinovics is.

Gépek Makóról

A kongresszusi versenyben a Budapesti Mezőgazdasági Gépgyár makói üzemé határidő előtt teljesítette a kukoricabetápláló és -száritógép gyártási tervét.